

TIDERNE SKIFTER

PERM. Perioden har navn efter distriktet Perm i Rusland. Den hercyniske foldning foregik endnu i nedre Perm - ledsaget af landhævninger af store dele af Europa, USA og nordlige Asien. Som følge af det høje landskabsrelief aflejredes på land, i søer og floder grove sandsten - ganske som efter den kaledoniske foldning. Ved landhævningen sænkedes grundvandsspejlet, og udtørringen påvirkede på afgørende måde den organiske verden.

Kultidens fugtighedselskende planter og træer gik stærkt tilbage, mens de første nåletræer fik fodfæste. Krybdyrene vandt stor fremgang, da de - som i dag - i deres livscyklus var helt uafhængige af vand. Paddene kan ikke løsrive sig fra vandet - æglægning og larveudvikling foregår her, og den nedrepermiske udtørring bevirkede, at et stort antal paddeformer gik helt til grunde.

I Middelhavs-området og rundt om Stillehavet aflejredes materiale i de havbælter, der senere i den geologiske historie skulle blive udsat for den alpine foldning. Blandt dyrene her bemærkes især brachiopoder (armfodder) og ammoniter.

I øvre Perm skyllede havet adskillige gange ind over de hævede områder, og i kalkserierne findes lag af stensalt og andre typiske inddampningsminerale. Havet er i perioder trængt ind i delvis afspærrede bassiner, og i det tørre varme klima har fordampningen bevirket udfældning af salte i rækkefølge efter deres opløselighed. Gentagelser af saltrækkefølgen viser vandfornyelse ved ny indtrængen af havet.

Aflejringer fra Perm har betydelig økonomisk interesse - dels kan der forekomme værdifulde salte, og dels kan saltlagenes strukturer i heldele tilfælde virke som "oliefælder".

Permaflejringer er påvist i mange dybdeboringer i Danmark. Nedre Perm repræsenteres af landaflejringer og vulkanske bjergarter beslægtet med Oslo-områdets samtidige lavaer. Øvre Perm er repræsenteret af havaflejringer med saltlag visende op til 5 inddampningsfølger. (Saltet i Danmarks undergrund vil blive omtalt i næste nummer af Varv).

Ø